

Preventieve mondzorg als onderdeel van actieplan Eerstelijnszone ‘Kemp en Duin’

Onderstaand project is een preventieproject waarbij aandacht wordt besteed aan het belang van een goede mondhygiëne bij kinderen tussen 2 en 5 jaar om vroeg tandbederf tegen te gaan en te voorkomen dat zware en dure gespecialiseerde zorg op termijn nodig is. Dit is een greep uit het actieplan 2021 van de Eerstelijnszone Kemp en Duin waar ingezet wordt op mondzorg.

Aanleiding: Aandacht voor betere mondhygiëne op jonge leeftijd

De mondzorg bij (jonge) kinderen is vaak ondermaats. Slecht toegepaste of aangeleerde mondhygiëne kan leiden tot vroeg tandbederf, maar ook tot zwaardere en duurdere gespecialiseerde zorg op lange termijn. Vaak is er een relatie met kansarmoede en culturele verschillen vast te stellen. Volgens het subsidiariteitsprincipe wil de ELZ inzetten op preventie en sensibilisering waardoor ingrijpende zorg kan worden voorkomen.

De mogelijke drempels die de persoon met een zorg - en ondersteuningsnood (PZON) ervaart, waardoor een preventief onderzoek bij de tandarts kan worden uitgesteld werden in kaart gebracht volgens de '**7 B's van toegankelijkheid**'.

- **Begrijpbaarheid** (mogelijk beïnvloed door taalproblemen)
- **Bereikbaarheid** (door onvoldoende kennis van het aanbod van tandartsen en mondhygiënist in de regio)
- **Bekendheid** (zowel kennis over de mogelijke gevolgen van een slechte mondhygiëne, als de kennis over financiële tegemoetkomingen die tandzorg toegankelijk maakt voor kwetsbare doelgroepen)
- **Betrouwbaarheid** (vertrouwenpersonen van de PZON - huisarts, CLB of Kind- en gezin - leiden de patiënt naar de gepaste hulpverlener)
- **Bruikbaarheid** (leren inzien wat het nut en resultaat van een goede mondhygiëne is d.m.v. sensibilisering in bijvoorbeeld scholen)
- **Betaalbaarheid** (bepaald door de conventie-status van tandartsen, het gebruik van de derdebetalersregeling of verhoogde tegemoetkoming, ...)
- **Beschikbaarheid** (mogelijk lange wachttijden bij tandartsen)

Actie

Door de drempels die kinderen tussen 2 tot 5 jaar momenteel ondervinden om voldoende toegang te hebben tot goede mondhygiëne, zal er in samenwerking met de partners binnen het netwerk een sensibiliseringscampagne opgezet worden om samen met de zorgverleners (in dit geval de tandartsen en mondhygiënist) de drempels zoals betaalbaarheid, begrijpbaarheid, bekendheid, betrouwbaarheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid en bruikbaarheid weg te werken.

Doelgroep

Kinderen van 2 tot 5 jaar, met bijzondere aandacht voor deze uit kansarme gezinnen.

Rol van de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag (PZON)

De PZON wordt niet actief betrokken bij de organisatie van deze actie, maar moet wel centraal staan in de uitwerking en uitrol ervan. De “Zelfhulp Ondersteuning en PatiëntenParticipatie (ZOPP vzw Limburg)” wordt betrokken bij de werkgroep.

Mogelijke drempels worden afgetoetst bij de PZON en zijn / haar ervaringen worden bevroegd. Op deze manier houdt men rekening met het perspectief van de PZON bij de uitwerking van de actie. Het toegankelijker maken van preventieve tandzorg voor de PZON (in dit geval kinderen tussen 2 en 5 jaar) is het hoofddoel van deze actie, en is een voordeel voor de PZON.

Visie en waarden – hoe deze actie past binnen visie en waarden van de Zorgraad

In samenhang met de visie van ELZ Kemp en Duin is de nood aan versterking van gezondheidsvaardigheden bij de PZON noodzakelijk als deze zelf de regie over zijn zorgverlening wil bepalen. Volledige, toegankelijke, correcte en begrijpbare informatie vanuit professionele medewerkers naar de PZON is nodig in functie van het gebruik van efficiënt en effectief gebruik van het zorgaanbod. Hierbij wordt er rekening gehouden met de lokale en regionale contact.

Er wordt gestreefd naar een outreachende werking naar de PZON die zich momenteel nog niet, of onvoldoende, in het zorgcircuit begeeft. De centrale waarden van de Zorgraad zijn van toepassing: kwaliteit en laagdrempeligheid.

Middelen

Voor de uitrol van deze actie zal er beroep gedaan worden op de Intergemeentelijke Preventiewerker die vanaf 2021 van start zal gaan bij ELZ Kemp en Duin.

Bestaande materialen en acties worden (van partnerorganisaties, tandartsen, scholen en lokale besturen) geïnventariseerd, en zal hiermee verder gewerkt worden. Indiening van een actieplan en opzet van screening van de doelgroep via de gekende kanalen van Kind en Gezin, Huis van het Kind en CLB.

Partners

De tandartsen zijn de belangrijkste zorgverlener in deze actie. Daarom zal zowel de vertegenwoordiger van de tandartsen in de Zorgraad, als de beroepsverenigingen voor tandartsen (VVT en VBT) betrokken worden. Daarnaast wordt er nagedacht over de mogelijke rol van mondhygiënist, echter werden er momenteel nog geen concrete stappen voor het betrekken van deze beroepsgroep ondernomen.

Partners inzake preventie zoals LOGO Limburg, Huizen van het Kind, Kind en Gezin en Eetexpert worden ook bevraagd voor hun expertise.

Er wordt voortgebouwd op het gekende project "Ieders Mond Gezond".

Andere betrokkenen

Verschillende zorg- en welzijnspartners dienen in de uitrol betrokken te worden, daar mondzorg verder gaat dan een goede tandhygiëne alleen. Er wordt gedacht aan gezondheidspartners zoals diëtisten, huisartsen, kinderartsen, kinderpsychologen en welzijnspartners zoals LOGO, mutualiteiten of gezondheidsfondsen.

Resultaten

Korte termijn

Drempels die ertoe leiden dat de toegankelijke mondzorg verlaagt inventariseren en analyseren met zowel partners als vertegenwoordigers van de PZON. Vervolgens een opstart van quick wins om de eerste drempels weg te werken.

Middellange termijn

Verbinden van kennis tussen professionals zodat er een gerichtere doorverwijzing kan gebeuren naar het meest gepaste niveau van hulpverlening.

Lange termijn

Een stijging van het preventieve tandartsbezoeken door kinderen tussen 2 - 5 jaar.

Beoogde impact

Verbreden van de kennis over het belang van een goede mondhygiëne en de rol die een preventieve tandcontrole hierbij kan spelen. Alsook een aantal drempels wegwerken bij zorgverleners die ervoor kunnen zorgen dat deze kennis momenteel niet tot bij de PZON geraakt, of die de toegankelijkheid van de zorgverleners verlaagt. Op termijn wordt een

stijging van het aantal preventieve tandartsbezoeken beoogd en derhalve een verminderde doorverwijzing voor complexe en gespecialiseerde zorg, buiten de eerste lijn, bekomen.

Indicatoren

De huidige cijfers omtrent preventieve tandartsbezoeken bij kinderen tussen 2 en 5 jaar worden opgevraagd bij de mutualiteiten. Wanneer deze gegevens ter beschikking zijn, kan er met de partners overlegd worden over het opstellen van realistische streefwaarden en doelen. Het bepalen van cut-offs dient nader te worden bepaald.

Kernteam

Het zwaartepunt van deze actie ligt uiteraard bij de tandartsen (en mondhygiënisten). Echter is binnen de werkgroep toch een minimale vertegenwoordiging van verschillende clusters van de Zorgraad en (vertegenwoordiging van) de PZON vereist. De werkgroep zal de actie trekken, in samenwerking met de stafmedewerker van de ELZ, en de lokale vertegenwoordiger van de tandartsen.

Verbinding met andere acties

Binnen het beleidsplan 2020 - 2021 van ELZ Kemp en Duin kan deze actie ondergebracht worden onder 2 doelstellingen.

Eenzijds onder de operationele doelstelling "Toegankelijkheid van zorg en welzijn garanderen door het verlagen van (financiële) drempels en het faciliteren van bredere toegang". Hierbij wordt voornamelijk aandacht geschonken aan de financiële drempels bij de meest kwetsbaren. Anderzijds onder de operationele doelstelling "Binnen de ELZ worden sensibiliserings- en proactieve acties ondernomen ter preventie van problematieken in onze regio". Specifieke aandacht gaat hier uit naar een gezonde levensstijl, waar een goede mondhygiëne onderdeel van is.

Afbakening van de actie

Andere doelgroepen zullen niet worden opgenomen in de huidige actie. Doelgroepen zoals ouderen, personen met een beperking, volwassenen in kansarmoede, ... krijgen meer specifieke aandacht in toekomstige acties, maar vallen nu buiten de doelgroep van deze actie. Voor uitbreiding van de doelgroep, kan deze actie in een volgende beleidsperiode worden herzien.